



ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA

2024. április 24-26.

VELE VAGY NÉLKÜLE? NIKOTINOS SZEREK EGY GIMNÁZIUM DIÁKJAINAK KÖRÉBEN

**With or without?
Nicotine use among high school students**

Készítette:

Polecsák Míra

Kaposvári Munkácsy Mihály Gimnázium
9.a osztály

Témavezetők:

Dávidné Varga Gabriella, Dr. Nagy
Mónika Zita, Dr. Tóth Katalin

Lehetséges OTDK szekció:

Társadalomtudomány

**Kaposvár
2024.**

1. TARTALOM

TARTALOM	2
1. BEVEZETÉS	3
2. SZAKIRODALMI FELDOLGOZÁS	4
2.1. Mi is az a nikotin?	4
2.2. A nikotin függőség	5
2.3. A dohányzás motivációi a fiatalok körében	7
3. ANYAG ÉS MÓDSZER	9
4. EREDMÉNYEK	10
5. ÖSSZEGZÉS	20
6. SZAKIRODALOM	21

2. BEVEZETÉS

Ha sétálok az utcán rendszeresen ütközöm abba a problémába, hogy nagyon sok dohány-, vagy egyéb nikotinos terméket fogyasztó időssel és fiatallal találom magam szemben. Még nagyobb dilemmát okoz számomra a tény, hogy a közvetlen családi körömben is találhatók ilyen szereket fogyasztó személyek. De miért fogyasztanak ilyen szereket, ha mindenhol azt halljuk, hogy káros hatásúak? Ha fogyasztanak mi alapján választanak és próbálnak ki ilyen szereket kortársaim? Mégis mi vezet oda, hogy a fiatalok egy része rászokjon ezekre?

Kutatási célom az volt, hogy betekintést kapjak kortársaim nikotin fogyasztási szokásaiba, illetve ennek okaira. Ezek mellett szerettem volna felmérni az „általános tudást” a diákok körében ezen termékekről.

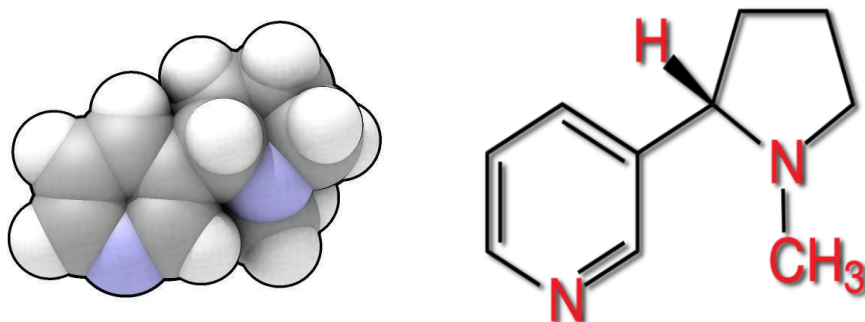
Véleményem szerint a serdülők nagy része csak azért használnak nikotinos szereket, hogy beilleszkedjenek egyes társaságokba, ezzel közös témát teremtve, esetleg mert ez „menő”. Felvetésem szerint a szerek fogyasztása, az azokról megszerzett tudás a korral növekedni fog.

3. SZAKIRODALMI FELDOLGOZÁS

2.1. Mi is az a nikotin?

Az anyag egy francia diplomatáról, Jean Nicot De Villemainről kapta a nevét, ugyanis ő terjesztette el a tubákolást, azaz a dohány kézfejre történő kiszórását, majd orron keresztüli belélegzésének módszerét a francia királyi udvarban a XVI. században. Azonban a dohány az amerikai őslakosok kultikus növénye és Kolumbusz Kristóf felfedezései után vált ismertté Európában is, bár ekkor még csak gyógyítási célokra használták. (Rogers, 2024)

A nikotin egy jellegzetes szagú szerves vegyület, amely egy higroszkópos, olajos jellegű folyadék. A tiszta vegyület színtelen, viszont a levegőnek kitéve barna színűvé válik. Kémiai képlete a $C_{10}H_{14}N_2$. Hevítésre lebomlik, amely során több mérgező anyag szabadul fel beleértve nitrogén-oxidokat és a szén-monoxidot is. Hevesen reagál erős oxidálószerekkel, ami robbanásveszélyt okoz (1. kép). (I1, 2023)



1. kép: A nikotin szerkezeti képei,

Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Nikotin>

A nikotin egy függőséget okozó stimuláló szer, ami hatással van az idegrendszer „jutalmazó központjára”. Ez a befolyás az adrenalin illetve a dopamin termelésre is hat, méghozzá mindegyiket növeli. (I2 2023) Ezzel kialakítja az addikciót, mivel elnyomja a negatív érzelmeket.

Akár drogokhoz is besorolható lehetne, mivel függést okoz, illetve befolyásolhatja az emberek agyi és testi működését/ kapacitását. Amint a testbe nikotin jut nehézségeket okozhat az akármilyen készítmény letevése, mivel pszichés elvonási tünetekkel jár, amik általában egy kisebb időszak múlva jelentkeznek, miután a nikotin elhagyja a szervezetet. A nikotinnak számos hatása van az emberi szervezetre. Ha valaki nikotinos készítményt használ, akkor az az emberi testbe jut az orron, szájon és a bőrön keresztül, ahonnan bejut a tüdőbe, majd a vérbe.

Befolyásolja az adrenalin termelést is, ez által több energiát éreztet. Az anyag hosszas használata felborítja az agyban a kémiai folyamatok egyensúlyát is. Ennek ellenére nem csak az agyi működéseken változtat, hanem a légzésben, az étvágyban, a memóriában, a szívverésben és a vérkeringésben is okozhat negatív elváltozásokat, mivel az erek összehúzódnak, amivel a véráramlás mennyisége csökken, amely oxigén és vérellátási zavarokhoz vezet. (Fóris, 2019)

2.2. A nikotin függőség

A nikotin függőséget okoz. Ebben közre játszanak a nikotin azon hatásai, amelyek a „jutalom központot” befolyásolják illetve a szerekhez való hozzájutás egyszerűsége. A termékek viszonylag megfizethető áron vannak és legálisak, így könnyű hozzájuk jutni. Ezek mellett különböző stresszes helyzetek kihozhatják a nikotin iránti vágyat az emberekből, mint például a munkahelyi/ iskolai stressz.

A nikotin addikciónak különböző jelei vannak, ilyen a többszöri sikertelen leszokás az adott termékről, leszokási kísérlet esetén elvonási tünetek jelentkeznek, a nikotin által kiváltott betegségek ellenére nem szoknak le a szerekről, esetleg a szerhasználó felhagy szociális tevékenységeivel.

Természetesen, mint minden függőséget, ezt is meg lehet előzni illetve kezelni is. A legkönnyebb módja a megelőzésnek, ha nem szoknak rá alaptól az emberek ilyen szerekre, amelyet szintén megelőzhet előzni azzal, hogy nem próbálnak ki semmi ilyen jellegű dolgot. A tévhitekkel szemben nem csak a dohány termékek vezetnek addikcióhoz, hanem az elektronikus vagy egyéb elterjedt változatok a nikotin fogyasztására. Kezelni a betegséget a legkönnyebb úton valamilyen nikotinpótló terápiával lehet, amelynek lényege, hogy a nikotint nem szereken keresztül juttatják a szervezetbe, hanem egyéb módon. Erre jó megoldás a nikotinos rágógumi vagy a transzdermális tapasz. Amennyiben ez nem lehetőség egészségügyi helyzet miatt vagy nem bevált, a patikákban kaphatóak erre gyógyszerek, melyekben az antidepresszáns típusú hatóanyagok segítenek a függőség végetetésének.

A nikotin hatással van a szervezetre és a „Mi is az a nikotin?” fejezetben felsorolt mellékhatások mellett szövődmények kialakulására is van esély. Ezek az egészségügyi problémák a következők:

- Tüdőrák és tüdőbetegségek
- Daganatok
- Szív- és érrendszeri problémák

- Cukorbetegség
- Szembetegségek
- Meddőség és impotencia
- Terhességi komplikációk
- Fog- és ínybetegségek (I3, 2023)

Mint már említettem elvonási tünetek is fellépnek a nikotin függőség során. A nikotin az agyban nem csak a központi idegrendszerre hat, hanem változást idéz elő az agysejtek egyes csoportjaiban is. E miatt amint a nikotin bevitel csökken előlépnek különböző panaszok, amely a megvonás miatt jelentkeznek. Ezek az első héten a legerősebbek, majd 2-3 hét után eltűnnek, de ha nem jelentősen csökkenek. Minden tünet időleges, tehát napról napra eltűnnek. Ezek a tünetek azt, jelzik, hogy a nikotin fog ki a szervezetből, amely az egészségre pozitív. A panaszok általában 4 hét, azaz 1 hónap elteltével eltűnnek.

A leggyakrabban jelentkező tünetek:

- Alvászavar
- Koncentrációs nehézségek
- Nikotin éhség
- Agresszió
- Depresszió
- Nyugtalanág
- Étvágy zavarok
- Fejfájás
- Zavartság
- Székrekedés (I4, 2019)

Az IHME¹ globális teherbetegségekről szóló 2020-as tanulmányaiból kiderült, hogy évente több, mint 8 millió ember hal meg dohány termékek használata miatt és ebből több, mint 1 millió ember passzív dohányos, tehát nem fogyasztanak ilyen termékeket. Nagyon sokszor a nikotin elváltoztatja a szervezetet. Tanulmányok kimutatják, hogy ajak-, száj-, nyak-, nyelv-, gége-, tüdő-, hasnyálmirigy- és húgyhólyagrákot okoz, illetve a fogak kieséséhez, fogínybetegségekhez és merevedési zavarokhoz vezet. (Mayer, 2013)

A nikotin bevitelre már számos megoldás létezik, így a nikotin beviteli szokások igen elterjedtek mind a fiatalság, mind az idősebb korosztály között. Nikotinos szerek/

¹ IHME= Institute for Health Metrics and Evaluation= Egészségügyi Mérési és Értékelési Intézet

dohánytermékek a bidis, kretek, vízipipa, pipa, szivar, cigaretta, sodrós cigaretta és az elektronikus cigaretta. Ez utóbbi használata is károsan hat mind a használójára, mind pedig a környezetében a párat passzívan belélegzők egészségére. (Cselkó és Pénzes, 2016)

Füst nélküli dohány felhasználással jár a bétellel rágás, dohányszirup fogyasztása, dohánypaszta nyalogatása, kúpként való felhelyezés, burnót, bagózás, illetve a snüsszölés.

2.3. A dohányzás motivációi a fiatalok körében

A WHO (Egészségügyi Világszervezet) 2020-as tanulmánya szerint a cigarettázás mértéke aggasztóan magas, különösen a 15 évesek körében és a cigarettázás mértéke növekszik az életkorral. 11 évesen a fiúk 5%-a és a lányok 2%-a dohányzott valaha, de ez a szám 15 éves korban a fiúk 29%-ára, a lányok 27%-ára emelkedik. (WHO, 2020a)

A dohánytermékek leggyakrabban használt formája a hagyományos cigaretta, de igen magas az e-cigaretta használata is, hiszen a fiatalok riasztó ütemben fordulnak ezekhez a termékekhez. A szervezet szerint az e-cigaretta és más nikotin- és más dohánytartalmú termékek jelentik a következő veszélyt az úgynevezett „globális dohányjárványban”. Egyértelműen bizonyítható, hogy ezek a termékek függést okoznak és használatuk növeli a szív- és érrendszeri betegségek és a tüdőbetegségek kockázatát, emellett káros hatással van a fejlődő agyra. Olaszországban az e-cigaretta használata a fiatalok körében 17,5%, Lettországon pedig 18%. (WHO, 2020b)

A dohányzás okait keresve egy Szaúd-Arábiában készült egyetemi felmérés eredményei azt mutatták, hogy a dohányosok jelentős részben (42%) a barátok miatt dohányoznak, 33,8%-ban mások miatt, 12%-uk családi kapcsolatok befolyása (apa/testvér) által és 7,8% a média miatt. A fel nem adás okairól 26%-uk az akaraterő hiányát írta le, 25% nem volt oka, 22% a körülötte lévők dohányzása miatt nem tud leszokni, míg 15,3%-nak ez a válasza az otthoni/munkahelyi stresszre. (Mukhtiar és mtsi., 2016)

Valente és mtsi., 2005-ben végzett felmérései alapján Dél-Kalifornia 16 középiskolájában végzett tanulmány szerint van összefüggés a népszerűség és a dohányzás között. Eredményeik alapján a népszerű középiskolás diákok nagyobb valószínűséggel lettek dohányosok, mint kevésbé népszerű társaik.

A román fiatalok közötti kutatás szerint azok a serdülők, akik napi 2 eurónál kevesebb pénzt kapnak a szülöktől, illetve tájékozottak a dohányzás mellékhatásairól, kevésbé fogékonyak a dohányzásra, mint társaik. Ugyanakkor azok a serdülők, akik több mint 10 eurót kapnak naponta szüleiktől, és akiknek szülei vagy barátai dohányoznak, fogékonyabbak a dohányzásra. (Coman és Todea, 2016)

4. ANYAG ÉS MÓDSZER

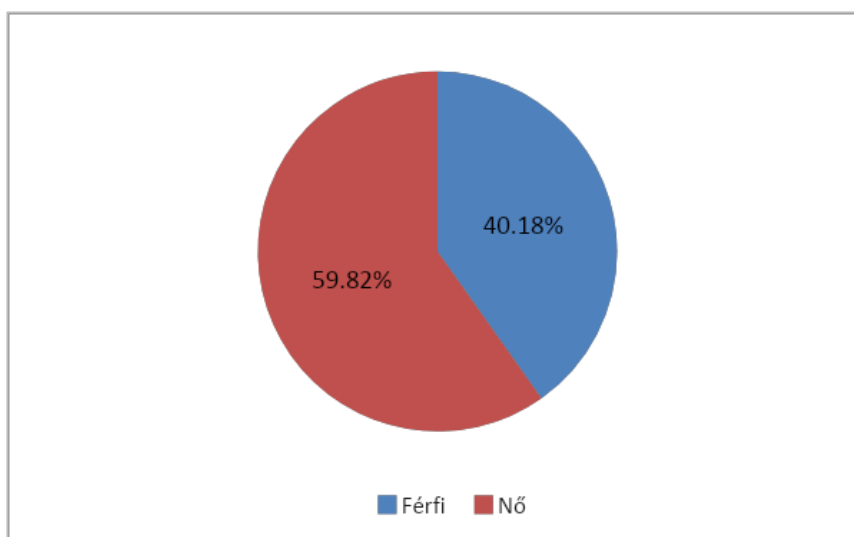
A kutatásomban felmerült kérdéseimre a választ egy kérdőíves megkérdezés formájában kaptam meg, amelyet a Google Űrlap segítségével készítettem el. Az iskolámban, a Kaposvári Munkácsy Mihály Gimnáziumban az összes (7-12.) évfolyamon tanuló diákot vontam be a kutatásba a tanárokon keresztül. Évfolyamonként értékeltem az eredményeket, mivel ez jobban mutatja a változásokat, amelyekre én kíváncsi voltam, hogy van-e eltérés a nikotinos szerek használatával kapcsolatban. A kapott eredményeket (amelyeket egész számra kerekítve adtam meg) az Excel segítségével elemeztem ki, diagramokat készítettem, amelyekben összehasonlítottam az évfolyamonkénti különbségeket. A felhasznált kérdőív a mellékletekben található.

A kiküldött kérdőíveket összesen 447 tanuló töltötte ki az összes évfolyamról. Az évfolyamonkénti kitöltések száma nem arányos, így nem mondható a felmérés reprezentatívnak.

Az elemzések esetében a leíró statisztikai módszerek közül a megoszlási viszonyszámot használtam a válaszadók megoszlásainak bemutatására. Néhány kérdés esetében kereszttábla elemzés elvégzésével megnéztem, hogy az általam választott két kérdés között van-e összefüggés.

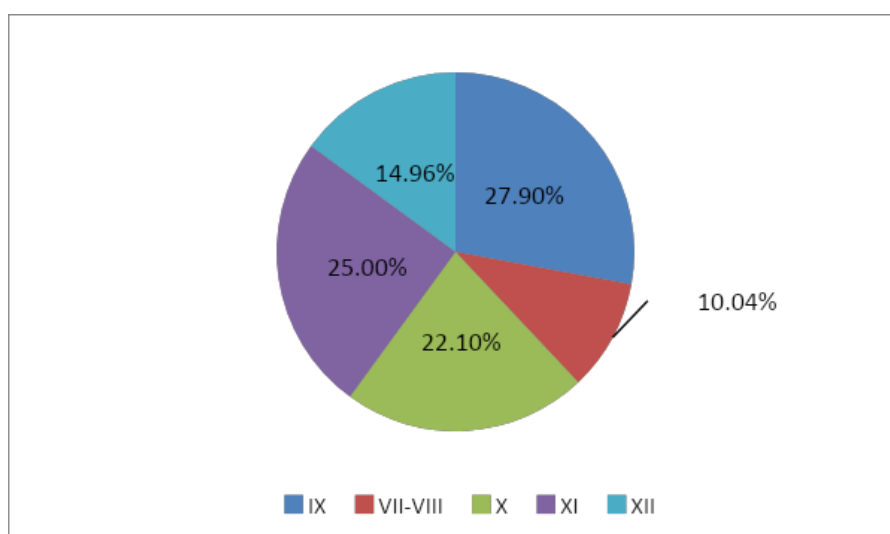
5. EREDMÉNYEK

A kérdőívet kitöltők válaszainak eredményét ebben a fejezetben szeretném bemutatni. Először a háttérváltozók megoszlásaival kezdem, majd a kérdésekkel és az egyes kérdések közötti összefüggések bemutatásával folytatom. A 447 diák - akik kitöltötték a kérdőívet – a 40%-a fiú és 60%-a lány volt. Ez az adat jól leolvasható az 1. ábráról.



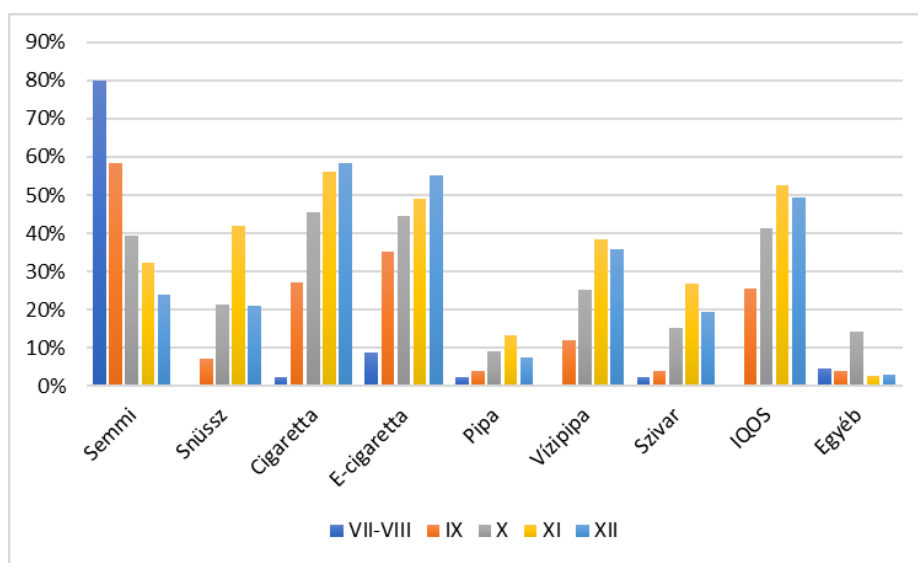
1. ábra: A válaszadók nemek szerinti megoszlása, N=447

A következő, 2. ábrán a kitöltő személyek évfolyamonkénti arányai láthatóak. Megfigyelhető, hogy a 9. évfolyamon töltötték ki a legnagyobb számban, illetve a legkisebb számban a 7-8.-as korosztályból. Ennek az az oka, hogy ezen az évfolyamokon csak egy-egy osztály indult.



2. ábra: A kitöltők évfolyamonkénti megoszlása

Kíváncsi voltam arra, hogy az egyes évfolyamokon milyen nikotinos szereket próbáltak ki a válaszadók, ami a 3. ábra mutat be. A nikotinos szereket esetében a cigaretta, az e-cigaretta és az IQOS a legkedveltebb. A 7-8. évfolyamon a diákok nagyobb része nem próbált semmilyen terméket, viszont akik megtették, azok csak a cigarettát, az e-cigarettát, a pipát, a szivart és egyéb (pl. Elf Bar, Glo) termékeket próbáltak ki. Amíg a 9. évfolyamra járó tanulók 58%-a nem próbált ki semmit, addig a többi (42%) kilencedikes legnagyobb számban az e-cigarettát, a sima cigarettát, illetve az IQOS-t használták már. A 10. évfolyamon már átvette az irányítást a szerves anyagot tartalmazó termékek kipróbálása, így például a cigarettát a kitöltők 45%-a, az e-cigarettát a 44%-a és az IQOS-t a 41%-a próbálta már, viszont ezen értékekkel szemben az évfolyam 41%-a nem nyúlt ilyen szerekhez. A 11. évfolyam esetében is hasonló az eredmény, mint a 10.-ben, viszont itt már csak a diákok 32% nem vett kezébe ilyen szereket. Ebben a korosztályban a cigaretta, az elektromos-cigaretta, az IQOS és a snüssz vezet. A 12. évfolyamosoknál is a cigaretta és az e-cigaretta a befutó, mint kipróbált szer. Ezen értékek az 5. ábrán láthatóan, 55% feletti értékek lettek. A korosztály 23%-a nem próbált ilyen termékeket.



3. ábra: Kipróbált szerek aránya évfolyamonkénti felbontásban

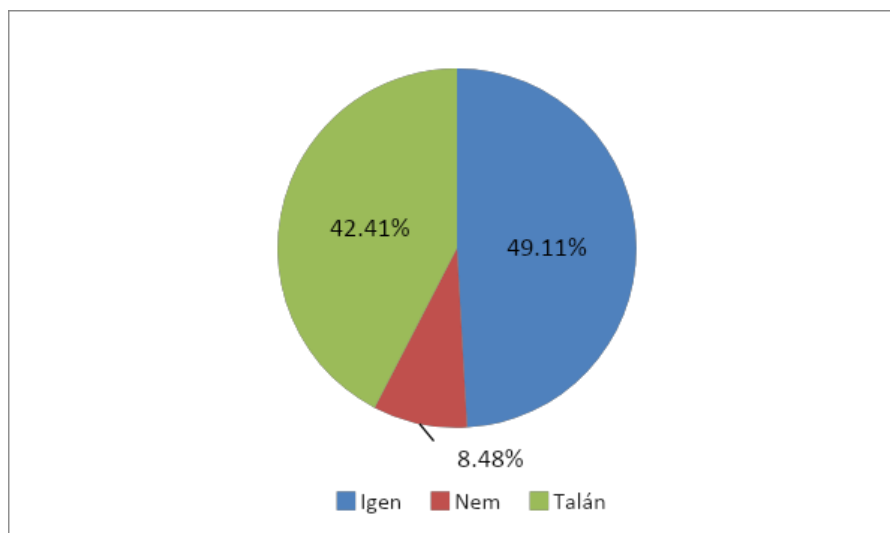
Érdekelt, hogy diáktársaim mit gondolnak arról, hogy mégis mik a nikotin hatásai a szervezetre? A kitöltők (1. táblázat) a daganatok kialakulására „szavaztak” a legnagyobb mértékben. Ezt a fogsárgulás követi, amelyet a vérnyomásproblémák, a vérkeringési problémák, az élvezeti hatás kialakulása, a merevedési zavarok, majd az egyéb válaszok között megtaláljuk a hányingert vagy idegrendszeri problémákat. Említésre méltó, hogy nem egy személy gondolta úgy, hogy nincsen semmilyen hatása a nikotinnak a szervezetre, vagy ha van az csak jó. Szakirodalom szerint mindegyik súlyos, de a daganatok kialakulása a

legveszélyesebb.

A nikotin hatásai (fő)					
	VII-VIII. évf	IX. évf	X. évf	XI. évf	XII. évf
Daganatok kialakulása	31	93	84	84	60
Fogsárgulás	33	87	77	87	40
Keringési zavarok	26	66	65	73	46
Élvezeti hatás	23	58	55	66	32
Merevedési zavarok	9	26	31	32	24
Vérnyomás zavarok	30	74	64	70	44

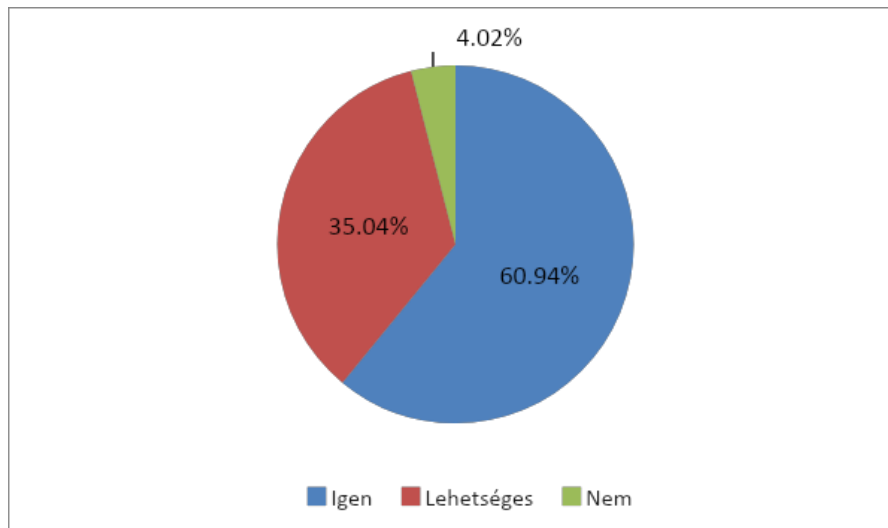
1. táblázat: A válaszadók véleménye a nikotin hatásairól

Olyan mindenki által megválaszolt kérdés is volt a kérdőívben, mint a „Fel lehet-e váltani a nikotinos szerek használatát valamilyen hobbival, hogyha ez a fogyasztás mások miatt történik”. Erre a kérdésre három válaszlehetőséggel dolgozhattak a kitöltők. Az eredmények szerint a kortársaim 49%-a úgy gondolja, hogy ez biztosan lehetséges, 42%-a lát rá esélyt, de nem biztosak válaszukban, ezért a talán-t jelölték végül 9%-a úgy gondolta, hogy ez semmiképpen nem lehetséges (4. ábra).



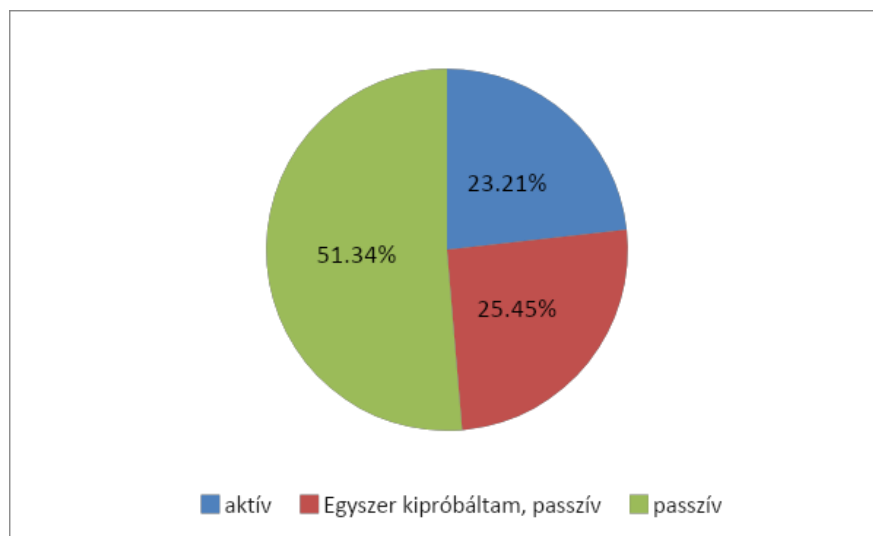
4. ábra: A nikotinos szerekről való leszokás lehetősége

Nagyon sok elrettentés célú szöveget találhatunk a dohány termékeken, de ennek vajon van igazságalapja? A válaszolók 61%-a szerint igen 4%-a szerint nem és a maradék 35%-a nem volt biztos a válaszában így talán-nal válaszoltak. Ezt az 5. ábra szemlélteti.



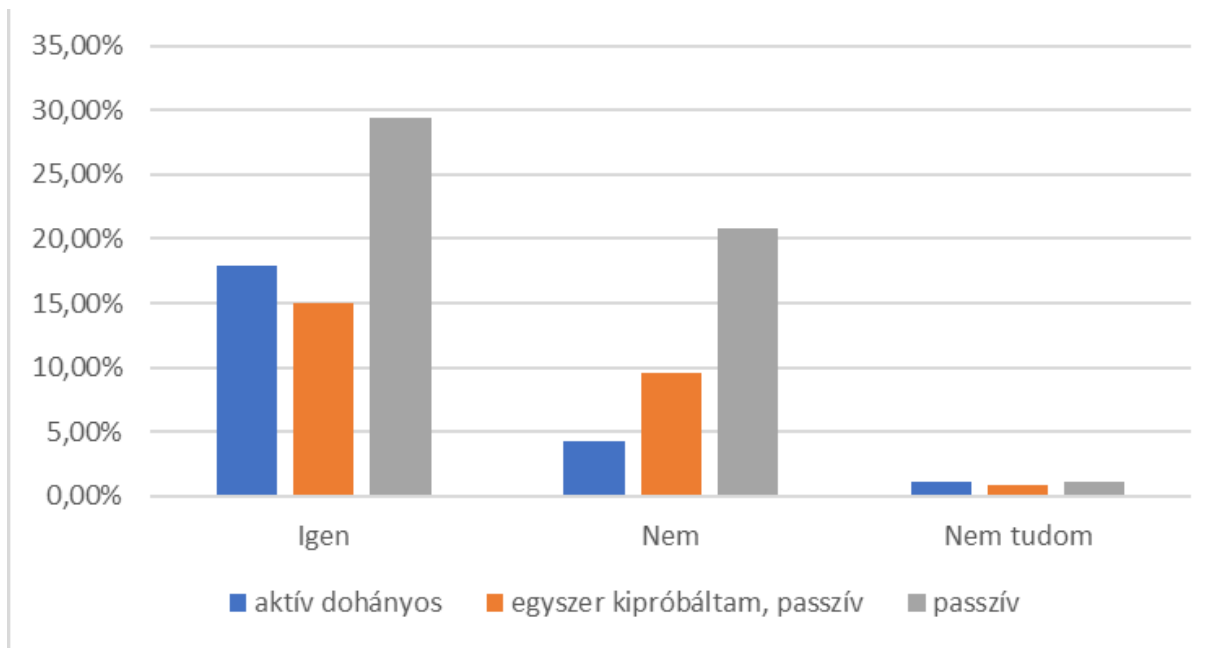
5. ábra: A nikotinos termékek feliratainak igazságalapja

Most akkor ki is aktív vagy ki a passzív nikotin fogyasztó? Ezen kérdésre 26%-a a kitöltőknek azt válaszolta, hogy egyszer kipróbálta, viszont azon kívül passzív. Passzív az 51%-a és a maradék 23%-a aktív szerfogyasztó, az adatokat a 14. kérdésből silabizáltam ki, amelyet alátámaszt a 6. ábra.



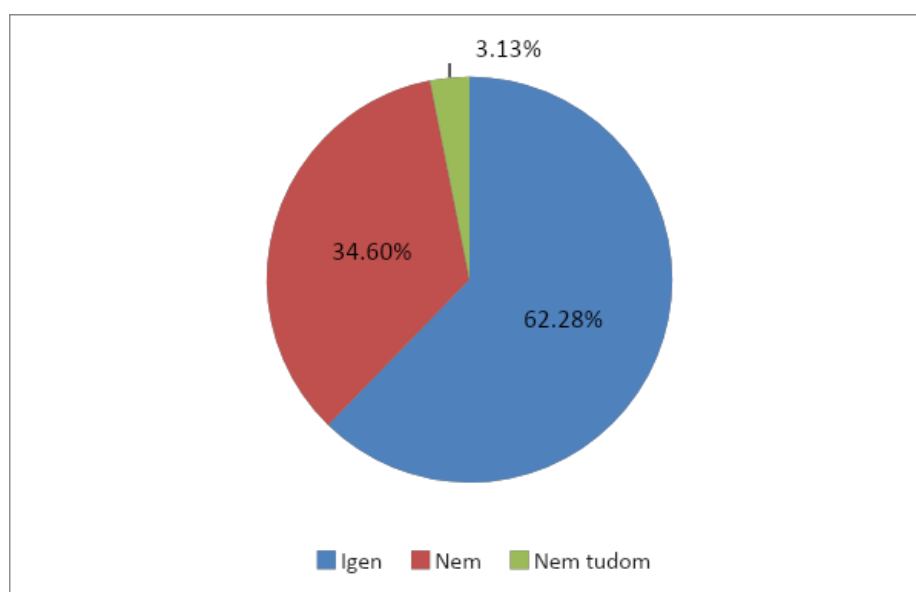
6. ábra: A válaszadók dohányzási szokásának megoszlása

Az emberek 62%-nak a családjában van, 35%-nak nincs és 3% nem tudnak arról, hogy lenne-e nikotin fogyasztó személy a szociális körében (7. ábra). Véleményem szerint befolyásolják ezen adatok a gyermekek függőségének kialakulását. Ezt szakirodalom is alátámasztja.



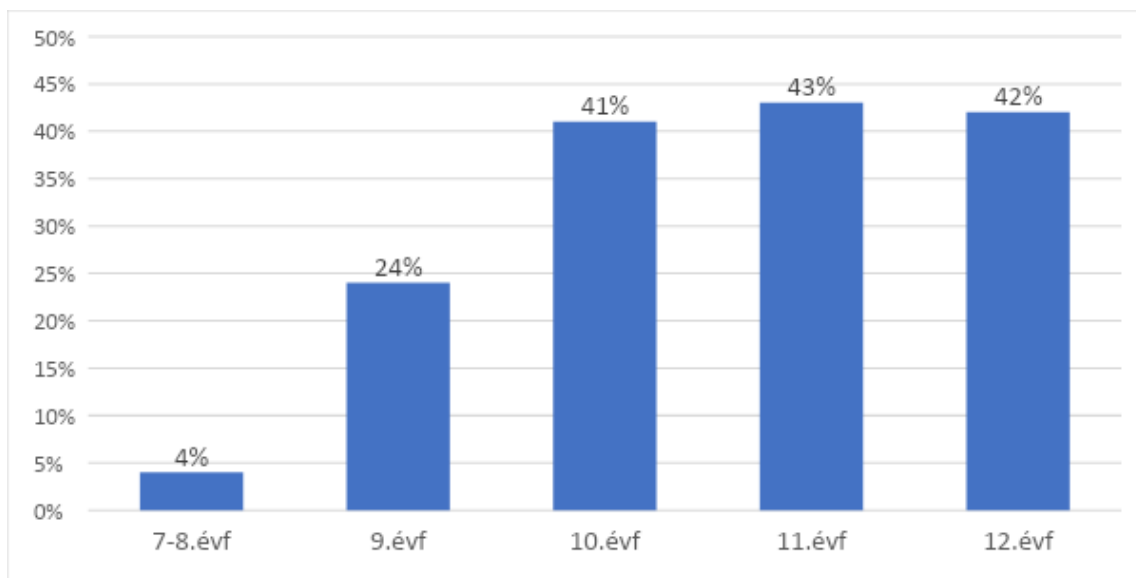
7. A nikotinos szereket fogyasztó diákok és családtagok aránya

A Khi-négyzet próba segítségével megnéztem, hogy van-e összefüggés a család és a gyermek nikotin fogyasztása között. A függetlenségvizsgálat eredményeként (p-érték: 0,002) megállapíthatom, hogy igen, van összefüggés a két tényező között, tehát azok nem függetlenek egymástól. Véleményem szerint is az alap társadalmi normákat a szüleinktől tanuljuk el, legyen az jó vagy rossz példa. Azonban a korosztályomban is a minket érő hatások, befolyásolhatják, hogy milyen, melyik normát követjük.



8. ábra: Nikotinos szereket fogyasztó családtagok aránya

A felmérésből kiderült, hogy a 7-8. osztályba járók 4%-a, a 9.évfolyamosok 24%-a, a 10. osztályosok 41%-a, a 11.-be járók 43%-a illetve a végzős osztályokba járó kitöltők 42%-a fogyaszt rendszeresen ilyen szereket. Ezekből az adatokból megállapítható, hogy a szerhasználat a korral növekedik - viszont ezen értékek nem reprezentatívak -, tehát a hipotézisem beigazolódnak. Az értékek a 8. ábrán jelennek meg.



9. ábra: A rendszeresen dohánytermékeket fogyasztók megoszlása

A következő kérdések csak a rendszeres fogyasztókra vonatkoztak (összesen 151 fő).

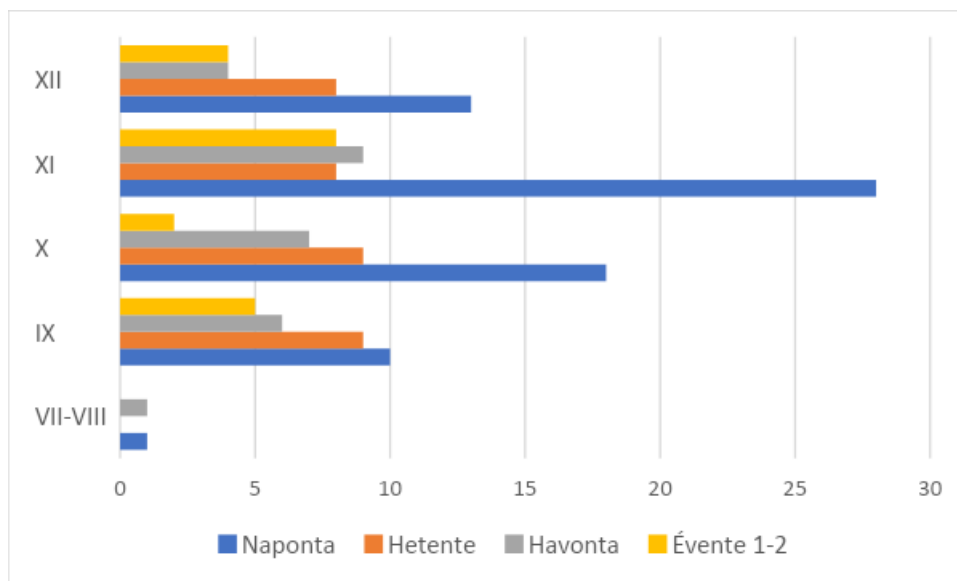
A „Miért fogyasztod a szereket?” kérdésre a 2. táblázat mutatja a részletes adatokat. Látható, hogy a legelterjedtebb indok a stressz levezetése, a nyugalom elérése, illetve az unalom volt, de sajnos vannak olyanok, akik a beilleszkedés vagy egyéb célból fogyasztják.

Használat oka (fő)					
	VII-VIII. évf	IX. évf	X. évf	XI. évf	XII. évf
Beilleszkedés	0	2	2	2	3
Unalom	0	9	6	17	6
Mert menő	0	2	1	0	1
Stressz levezetés	1	24	29	33	16
Nyugtató hatás	1	19	28	32	16

2. táblázat: A nikotinos szerek használatának indokai az egyes évfolyamokban

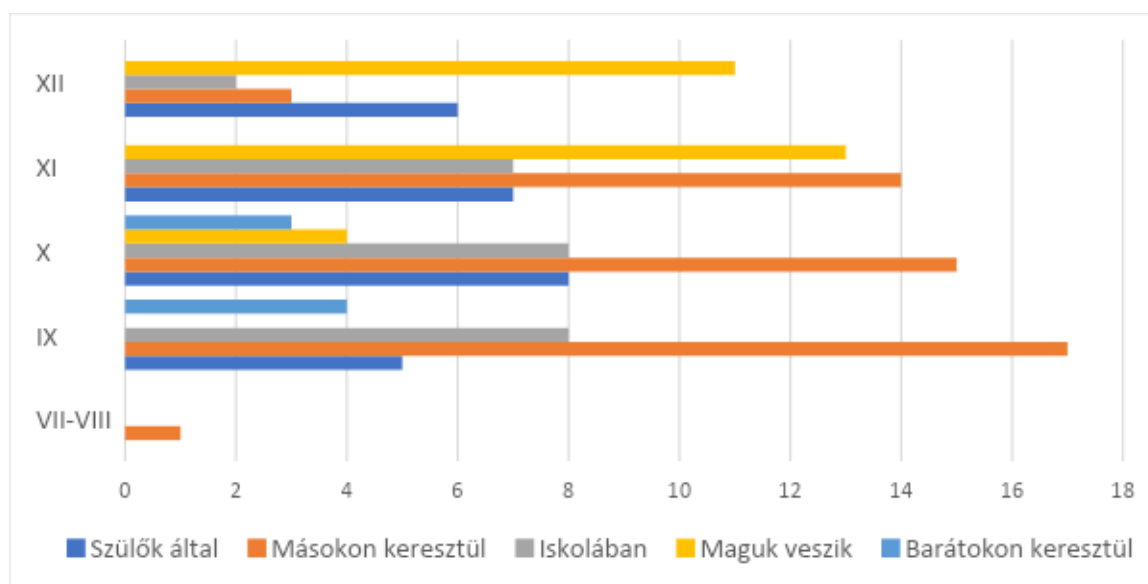
Kérdéseim között szerepelt, hogy „Milyen gyakran fogyasztod ezen szereket?” A 7-8.-os tanulók közül szerencsére csak ketten fogyasztanak ilyeneket, akik napi vagy havi rendszerességgel cselekednek így. A felsőbb pl. 10-11. évfolyamosok nagy része minden nap

fogyaszt ilyen szereket. A fogyasztók válaszainak százalékos értékei a 9. ábrán láthatóak.



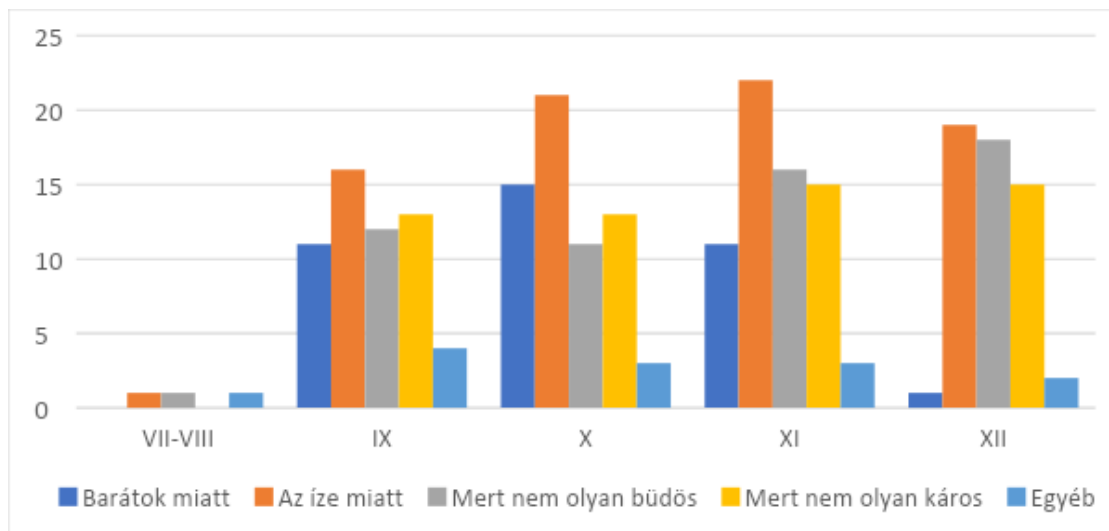
10. ábra: A nikotinos szerek használatának rendszeressége (Fő)

Nagyon foglalkoztatott az a kérdés, hogy milyen módon jutnak a diákok ezekhez hozzá? A kérdésre legnagyobb mértékben az a válasz érkezett, hogy megveszik maguknak a dohányboltban, amely a dohányboltok pontatlanságát/szabálytalanságát mutatja. Ezt követte a legtöbbször megvetetik másokkal, viszont van, akinek a szülei veszik meg, de előfordul, hogy az iskolában vagy egyéb módon jutnak ilyen termékekhez (10. ábra). A XII. évfolyamot kivéve, a diákok másokon keresztül jutnak a nikotinos termékekhez, aminek az lehet az oka, hogy a 12-es diákok már elmúlnak 18 évesek és ezért megvehetik maguknak.



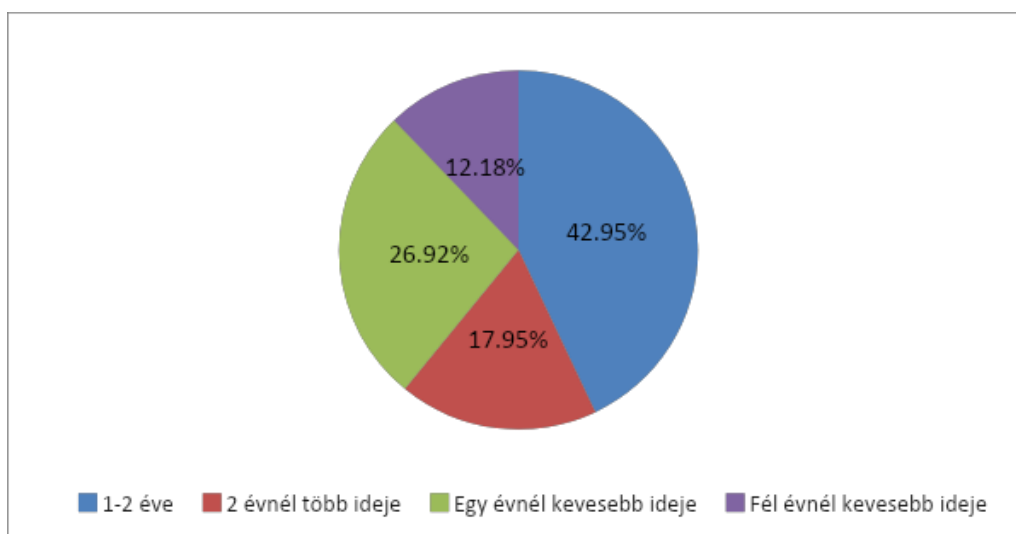
11. ábra: A nikotinos szerek beszerzéseinek lehetőségei (Fő)

Vajon mégis miért azt fogyasztják, amit? erre a kérdésre azt a választ kaptam, hogy a legtöbben – minden évfolyamra közösen jellemzően - a szer íze, a baráti hatás miatt teszik ezt. Ezen válaszok mellett magas számmal érkeztek olyanok is, hogy az nem olyan bűdös vagy káros, esetleg olcsóbb (11. ábra).



12. ábra: A válaszadók indokai a szerek használatára (Fő)

A rendszeres nikotin fogyasztókhoz az utolsó kérdésem az volt, hogy mióta juttatják szervezetükbe ezen anyagot. A legtöbb diák 1-2 éve fogyaszt nikotinos termékeket, de nagyon sokan 1 évnél kevesebb teszik ezt. Természetesen van, aki csak fél éve vagy van, aki már több, mint 2 éve rendszeresen fogyaszt nikotin tartalmú dolgokat (12. ábra).



13. ábra: Mióta fogyasztja a szereket

Az utolsó kérdés a szereket nem használókhoz irányult. A kérdés az volt, hogy miért nem fogyasztanak ilyen szereket. A legtöbb válasz szerint káros, függőséget okoz és nem fontos nekik, hogy kipróbálják. Ezek mellett volt olyan, akinek nem volt rá még alkalma, vagy olyan is, akinek nincsen rá pénze (3. táblázat).

A nem fogyasztás oka (fő)					
	VII-VIII. évf	IX- évf	X. évf	XI. évf	XII. évf
Mert tiltott	9	17	6	2	1
Nem volt alkalma kipróbálni	3	6	2	2	3
Nincs rá pénze	6	10	12	9	8
Függőséget okoz	30	58	31	35	25
Nem tartja fontosnak	29	59	42	41	23

3. táblázat: A nem fogyasztás eloszlása a válaszadók között (Fő)

A következő ábrán a nikotint fogyasztó családtagok és a gyermekek nikotin fogyasztási szokásainak aránya látszik. Az ábrából jól kivehető, hogy ahol valamely családtag fogyaszt nikotinos szereket, ott több gyermekek is fogyaszt ilyen termékeket. Ebből következően, illetve kutatásokkal alátámasztva állíthatom, hogy a nikotin függőség azon diákoknál nagyobb eséllyel kialakul, melyeknek családi körükben a nikotinos termékek használva vannak.

6. ÖSSZEGZÉS

Célom az volt, hogy felmérjem a diákok nikotin fogyasztási szokásait illetve tudásukat ezekről a szerekről esetleg észre vegyék ezen termékek károsságát is. A hipotézisem az volt, hogy a diákok a beilleszkedés céljából fogyasztják ezen szereket illetve a fogyasztók száma korral nőni fog. A kapott eredményeim alapján a következtetésem a következők.

A kutatásom során kapott eredmények egyik legfontosabb, és egyben a legszomorúbb megállapítása, hogy a 447 tanulóból 149, azaz a 33,3%-a rendszeres nikotin szerhasználó. Sajnálattal konstatáltam azt a tényt is, hogy a legtöbb kiskorú már egyszerűen meg tudja venni a dohányboltban az árut. A legmeglepőbb dolog számomra mégis az volt, hogy a szülők is megveszik a gyerekeiknek a káros szereket. Érdekes volt néhány választ elolvasni, mivel van, aki nagyon komolyan vette, de sajnos egyértelműen olyan is, aki egyáltalán nem tudott megbirkózni azzal a feladattal, hogy komolyan vegye a kitöltést.

A kérdőívet nem egyenlő arányban töltötték ki évfolyamonként és nem szerint sem, így reprezentatív bizonyítást nem tudok hangsúlyozni, viszont a meglévő adatokból arra a következtetésre jutottam, hogy a hipotézisem egyik fele beigazolódott, viszont a másik nem. Véleményem szerint a kapott eredmények kissé meglepőek voltak illetve felmerült bennem, hogy a diákok esetleg nem mernek felvállalni egy-egy dolgot szokásaikról. Jól gondoltam, hogy a korral növekedni fog a szerhasználat, viszont a legtöbben nem a barátok miatt kezdik ezeket használni, hanem a felgyülemelő stresszt szeretnék levezetni, illetve egy nyugalmi állapotot elérni.

Véleményem szerint megoldás lehet a diákok számára, hogy a szerek helyett találnának valamilyen hobbit, elfoglaltságot, amely kikapcsolja őket. Segítséget nyújtana az is, ha a dohányboltokban nem adnák ki kiskorúaknak a termékeket, illetve jó lenne, ha az iskolákban tudnák leellenőrizni, hogy a diákok mit is csinálnak és a nem legális tevékenységeket megszüntethetnék valahogyan.

E témát a jövőt illetően tovább lehetne vinni, például „Hogyan lehet megakadályozni a nikotinos szerek fogyasztását?” vagy jobban ki lehetne térni a nikotin káros hatásainak elemzésére is, mint téma.

7. SZAKIRODALOM

1. [I1] Nikotin. In: Chemical Safety Website https://chemicalsafety.ilo.org/dyn/icsc/showcard.display?p_lang=hu&p_card_id=0519 (Letöltve: 2024.04.13.)
2. [I2] Nikotin. In: Egészségvonal Official Website <https://egeszsegvonal.gov.hu/n-ny/950-nikotin.html> (Letöltve: 2024.03.25.)
3. [I3] Nikotinfüggőség. In: Egészségvonal Official Website <https://egeszsegvonal.gov.hu/n-ny/2217-nikotinfuggoseg.html> (Letöltve: 2024.04.10.)
4. [I4] Hogyan küzdheti le a megvonási tüneteket. In: Leteszezm a cigit Official Website <https://www.leteszemacigit.hu/hogyan-kuzdheti-le-megvonasi-tuneteket.html> (Letöltve: 2024.04.01.)
5. Types of tobacco products. In: Connecticut's Official State Website. <https://portal.ct.gov/-/media/Departments-and-Agencies/DPH/dph/hems/tobacco/tobaccoproductspdf.pdf> (Letöltve: 2024.02.15.)
6. What is nicotine? In: Alcohol and Drug Foundation. <https://adf.org.au/drug-facts/nicotine/> (Letöltve: 2024.02.15.)
7. What to know about quitting smoking cold turkey. In: Medical News Today. <https://www.medicalnewstoday.com/articles/323012#summary> (Letöltve: 2024.02.20.)
8. Fóris, P. (2019) Dohányzás. In: <http://masterdental.hu/2019/10/24/dohanyzas/>
9. Coman, A. és Todea, D. (2016). Determinants of cigarette smoking consumption among adolescents from Transylvania region, Romania. 6.3 Tobacco, Smoking Control and Health Education. doi: 10.1183/13993003.congress-2016.pa1186
10. Cselkó, Z. és a Pénzes, M. (2016) Az elektronikus cigarettáról meglévő ismeretek összefoglalása. Orvosi hetilap, 157(25), pp.979-986. doi:10.1556/650.2016.30469
11. Mayer, B. (2013). How much nicotine kills a human? Tracing back the generally accepted lethal dose to dubious self-experiments in the nineteenth century. Archives of Toxicology, 88(1), pp. 5-7. doi: 10.1007/s00204-013-1127-0
12. Mukhtiar, B., Marwan A B., Zohair J G., Mohamad N K., Tahir J A., I,tiaz A Q., Muhammad B H., Ali H A., Mohammad A B., Fahd B A. és Fahd MA. (2016) Reasons and Motivations for Cigarette Smoking and Barriers against Outting Among a Sample of Young People in Jeddah, Saudi Arabia. Asian Pac J Cancer Prev.,17(7), pp. 3483- 3487.
13. Rogers, K. (2024, April 16). Jean Nicot. Encyclopedia, Britannica. <https://www.britannica.com/biography/Jean-Nicot> (Letöltve: 2024.04.26.).

14. Valente, T. W., Unger, J. B. és Johnson, C. A. (2005). Do popular students smoke? The association between popularity and smoking among middle school students. *Journal of Adolescent Health*, 37(4), pp. 323–329. doi: 10.1016/j.jadohealth.2004.10.016
15. World Health Organization (2020a) Smoking still a core challenge for child and adolescent health reveals WHO report. Letöltés helye: <https://www.who.int/europe/news/item/05-06-2020-smoking-still-a-core-challenge-for-child-and-adolescent-health-reveals-who-report> (Letöltve: 2024.04.10.)
16. World Health Organization (2020b) New WHO report reveals that while smoking continues to decline among European adolescents, the use of electronic cigarettes by young people is on the rise. Letöltés helye: <https://www.who.int/europe/news/item/02-12-2020-new-who-report-reveals-that-while-smoking-continues-to-decline-among-european-adolescents-the-use-of-electronic-cigarettes-by-young-people-is-on-the-rise> (Letöltve: 2024. 04.11.)

MELLÉKLETEK

Kérdőív:

Nikotin fogyasztási szokások egy
gimnáziumban 8.évf Szia!

Polecsák Míra vagyok. A tanulmányommal az MTDK-n szeretnék
részt venni, amiben szeretném felmérni a fiatalok nikotin
fogyasztási szokásait. A kérdőív teljesen anonim, így
kérek segítsd felmérésem őszinte válaszokkal. A
kitöltés kb. 5 percet vesz igénybe és csak kutatási
célokra lesz felhasználva!

— *** Kötelező kérdés** —

1. 1. Mi a nemed? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐

N

ő

☐

F

é

r

2. 2. Hány éves vagy? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐

12

☐

13

☐

14

3. 3. Milyen nikotinos szereket próbáltál már? (Több válasz jelölhető!) *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Nem próbáltam semmit
- ☐ Snüssz
- ☐ Cigaretta
- ☐ E-cigaretta
- ☐ Pipa
- ☐ Vizipipa
- ☐ Szivar
- ☐ Iqos
- ☐ Egyéb:

■

A következő (4-8) kérdésekre csak akkor válaszolj, ha fogyasztasz ilyen szereket!

4. 4. Miért pont azt fogyasztod, amit? (Több válasz jelölhető!)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ mert az olcsóbb mert a
- ☐ barátaim is ezt fogyasztják
- ☐ mert az nem olyan káros mert
- ☐ az nem olyan bűdös mert jó az
- ☐ íze
- ☐ Egyéb:

■

5. 5. Miért fogyasztod? (Több választ kijelölhetsz!)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Beilleszkedés céljából
- ☐ Unalomból
- ☐ Mert az menő
- ☐ Stressz levezetése miatt
- ☐ Nyugtató hatás elérése
- ☐ Egyéb:

■

6. 6. Milyen gyakran fogyasztasz ilyen szereket?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Heti rendszerességgel
- ☐ Napi rendszerességgel
- ☐ Havonta
- ☐ Évente 1-2-szer
- ☐ Egyszer
- ☐ kipróbáltam Egyéb:

■

7. 7. Hogyan jutsz hozzá ezekhez a termékekhez? (Több válasz megjelölhető!)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Anya/apa megveszi
- ☐ Megvetetem másokkal
- ☐ Az iskolában jutok
- ☐ hozzá

Egyéb:

■

8. 8. Mióta fogyasztod ezeket a szereket?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Fél évnél kevesebb ideje
- ☐ Egy évnél kevesebb ideje
- ☐ 1-2 éve
- ☐ 2 évnél több ideje

9. 9. Ha nem használsz ilyen szereket miért nem? (Több válasz jelölhető!)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Nem volt rá alkalmam
- ☐ Tudom, hogy káros
- ☐ Mert tiltott
- ☐ Nincs rá pénzem
- ☐ Nem tartom fontosnak, hogy kipróbáljam
- ☐ Mert tudom, hogy függőséget okoz

10. 10. Jelöld ki milyen hatásai vannak a nikotinnak a szervezetre szerinted! (Több * választ kijelölhetsz!)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Fogsárgulás
- ☐ Daganatok kialakulása (pl. rák)
- ☐ Vérkeringési zavarok
- ☐ Élvezeti hatás
- ☐ Merevedési zavarok
- ☐ Vérnyomás növelése
- ☐ Egyéb:

11. 11. A nikotin fogyasztást fel lehet váltani valamilyen más tevékenységgel, ami *
nem befolyásolja az egészséget, amennyiben egy személy mások hatása miatt használja
a szereket?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Talán

12. 12. Ha valaki nem fogyaszt ilyen termékeket mit gondolsz, valamilyen másik *
módon (pl. gyümölcsökön, zöldségeken keresztül, stb..) jut-e a szervezetbe ilyen
anyag?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem

13. 13. Mit gondolsz a dohánytermékeken található elrettentés célú feliratoknak van igazság alapja? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
☐ Nem
☐ Lehetséges

14. 14. Te aktív vagy passzív szerhasználó vagy? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ aktív
☐ passzív
☐ Egyszer kipróbáltam, passzív

15. 15. A családi körödben van-e nikotinos termékeket fogyasztó személy? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
☐ Nem
☐ Nem tudom

Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá.

Google

Ürlapok